

Asia: VN/19178/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräksi muiksi laeiksi (DSA:n toimeenpano)

1. Yleistä

Yleistä

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräksi muiksi laeiksi

Viite: Lausuntopyyntö 6.6.2023 VN/19178/2023

Liikenne- ja viestintäministeriö on edellä viitekohdassa mainitulla lausuntopyynnöllään pyytänyt markkinaoikeudelta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräksi muiksi laeiksi (jäljempänä myös esitysluonnos).

Markkinaoikeus esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavan.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotettavalla sääntelykokonaisuudella toimeenpantaisiin digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus. Esitysluonnoksen mukaan säädettäisiin laki verkon välityspalvelujen valvonnasta sekä lisäksi muutettaisiin viittä lakia, muun ohella kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annettu lakia sekä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia. Esitysluonnoksen mukaan ehdotettavan sääntelykokonaisuuden mukaisella tavalla säädettäisiin digipalvelusäädöstä valvovien viranomaisten tehtävistä, tutkintatoimivallasta sekä mahdollisista seuraamuksesta asetuksen rikkomistilanteissa.

Ehdotettavan sääntelykokonaisuuden hyväksyminen merkitsisi markkinaoikeuden kannalta sen toimivallan laajentumista kahdessa suhteessa.

Markkinaoikeuden toimivaltaan tulisi kuulumaan ensinnäkin ”muutoksenhaku” ehdotettavan lain verkon välityspalvelujen valvonnasta 9 §:n mukaisista valvontapäätöksistä siltä osin kuin kysymys on kuluttaja-asiamiehen määräämästä valvontapäätöksestä. Tällaisten asioiden käsittely markkinaoikeudessa tulisi tapahtumaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun järjestyksessä markkinaoikeudellisina asioina.

Toiseksi markkinaoikeuden toimivaltaan tulisi kuulumaan asioissa, joissa kuluttaja-asiamies on toimivaltainen viranomainen, seuraamusmaksun määrääminen kuluttaja-asiamiehen esityksestä. Tällaisten asioiden käsittelyn markkinaoikeudessa tulisi puolestaan tapahtumaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 2 luvun järjestyksessä kilpailu- ja valvonta-asioina.

Markkinaoikeus toteaa, että edellä mainittujen periaatteellisten ratkaisujen osalta esitysluonnoksessa on kyse sen kaltaisesta lainsäätäjälle kuuluvasta harkinnasta, johon markkinaoikeus puolueettomana ja riippumattomana tuomioistuimena ei lähde ottamaan kantaa.

Siltä varalta, että edellä selostettuihin lainsäädännöllisiin ratkaisuihin päädytään, markkinaoikeus tässä yhteydessä esittää ainoastaan muutaman lakiteknisen huomautuksen.

Mitä ensinnäkin tulee ehdotettavaan lain verkon välityspalvelujen valvonnasta (1. lakiehdotus) 9 §:ään, niin markkinaoikeus katsoisi sääntelyn johdonmukaisuuden kannalta perustelluksi, että pykälän 4 momenttiin sisällytettäisiin lisäksi nimenomainen (yhden virkkeen säännös), jonka mukaan kuluttaja-asiamiehen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Vastaavasti on menetelty muun ohella myös Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 10 §:n 2 momentin sekä saatavien perinnästä annetun lain 14 §:n 2 momentin yhteydessä.

Esitysluonnoksen mukaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia muutettaisiin (5. lakiehdotus) muun ohella sen 1 luvun 6 §:n 2 momentin osalta ennen kaikkea lisäämällä momenttiin uusi 7 kohta.

Viimeksi mainitun 7 kohdan säännöksen osalta markkinaoikeus pitäisi selkeämpänä ja tietyllä tavalla vähemmän väärinkäsityksiä aiheuttavana, jos lainkohdassa puhuttaisiin nimenomaisesti verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaisista valvontapäätöksistä. Ehdotetun muotoilun voi nimittäin katsoa antavan sellaisen kuvan, että po. lain mukaisia markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyjärjestyksessä käsiteltäviä asioita olisi useitakin (eikä vain tietyn pykälän mukaisia asioita).

Toiseksi markkinaoikeus hieman ihmettelee, minkä vuoksi esitysluonnoksessa em. 7 kohta on päädytty liittämään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin luetteloon (eikä pykälän 1 momentin luetteloon). Markkinaoikeuden oman oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin liittyvää systematiikkaa koskevan ymmärryksen mukaan perustellumpaa olisi ollut em. 7 kohdan säännöksen sijoittaminen 1 momentin yhteyteen. Tähän kysymykseen on kuitenkin vaikeaa ottaa kantaa sen täsmällisemmin sen valossa, että esitysluonnoksen 5. lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ole lainkaan perusteltu omaksuttua säännösteknistä ratkaisua mainitulta osin.

Edellä mainittujen huomioiden esiintuomisen ohella markkinaoikeus haluaa kiinnittää huomiota esitysluonnokseen sisältyvään vaikutusten arviointiin markkinaoikeuden osalta.

Nyt kysymyksessä olevissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädettävissä asioissa olisi kyse (taas) hieman uudentyypisistä markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevien asioiden ryhmästä. Jokaisella yksittäisellä uudella asiaryhmällä voidaan jo sinänsä katsoa olevan tuomioistuimen resurssitarpeita lisäävä vaikutus. Nyt puheena olevien asioiden osalta tätä voidaan katsoa osaltaan lisäävän sen, että kyse on EU-taustaisesta lainsäädäntöuudistuksesta, johon voi liittyä hankalienkin teknisten seikkojen omaksumista. Tämän lisäksi on syytä huomata, että vaikka markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevien asioiden lukumäärä jäisikin verraten alhaiseksi, niin erityisesti seuraamusmaksuasioiden osalta kyse on usein varsin laajoista ja monimutkaisista asioista, jotka poikkeuksetta edellyttävät suullisen käsittelyn toimittamista.

Edellä mainitun lisäksi on huomattava, että markkinaoikeuden toimivaltaan on viimeisten parin vuoden aikana saatettu useampia uusia asiamääriltään pieneksi arvioituja asiaryhmiä, kuten elintarvikemarkkinalain ja arpajaislain mukaiset seuraamusmaksuasiat sekä niin sanotut edustajakanneasiat, minkä lisäksi on laajennettu aikaisempaan verrattuna markkinaoikeudessa käsiteltävien kuluttajansuojalainsäädännön alaan kuuluvien asioiden ”kirjoa” kuluttajansuojaoikeudellisilla seuraamusmaksuasioilla. Näiden kaikkien uudistusten kohdalla on todettu, että koska asiamäärien arvioidaan jäävän vähäiseksi, markkinaoikeutta koskevien resurssivaikutusten arvioidaan jäävän vähäiseksi. Tällainen pistemäinen tarkastelutapa jättää ottamatta kokonaan huomioon uudistusten kokonaisvaikutuksen. Vaikka yksittäisellä uudistuksella ei välttämättä aina olisikaan tuntuvia resurssivaikutuksia, olisikin toivottavaa, että vaikutusarviointeja suoritettaessa kyettäisiin tarkastelemaan asiaa hieman laaja-alaisemmin ja otettaisiin huomioon nyt esimerkiksi markkinaoikeuden kohdalla myös useamman edellä mainitun kaltaisen yksittäisen uudistuksen kokonaisvaikutus resurssitarpeeseen.

Jussi Karttunen

markkinaoikeuden ylituomari

2. Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

-

3. Viranomaisten tutkintavaltuudet

Viranomaisten tutkintavaltuudet

-

4. Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

-

5. Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

-

6. Muut asiat

Muut asiat

-

Hanhela Elina

Markkinaoikeus - markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen